

PRZYKŁADNY (31) *ai*

-kład- (24 + *kust*), -kłađ- (2); -kłađ- : -kłađ- *BielKron* (11:1), *HistRzym* (1:1).

comp przykłađni(e)jszy (1).

sg m N przykłađny (9). $\diamond$ *G* przykłađn(e)go (2). $\diamond$ *A* przykłađn(e)go (1), przykłađny (1). $\diamond$ *I* przykłađnym (3). $\diamond$ *L* przykłađnym (1). $\diamond$ *f A* przykłađną (1). $\diamond$ *n I* przykłađnym (1). $\diamond$ *pl N m pers* przykłađni, przykłađni(e)jszy (2). *subst* przykłađn(e) (2). $\diamond$ *G* przykłađnych (4). $\diamond$ *A m pers* przykłađn(e) (2). *subst* przykłađn(e) (1). $\diamond$ *L* przykłađnych (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Przykłađowy, mogący służyć jako przykłađ, wzór; archetypus, exemplaris Mącz* (8) : ábowiem fámothny człowiek nie máiąc przed oczymá przykłađnych ludzi/ wpada częłto w Melánkoliá *BielKron* 334v, 167v; *Mącz* 14d; *Przykłađny żywot świętego Alekszego/ Abyśmy roskołzy tego świata* wzgardzáli. *HistRzym* 123, 126v.

przykłađny komu (2): *OrzRozm* I4; ábyśmy żywotow ich [świętych] nam przykłađnych ośtráđć mieli? Wielkaby to łzkodá nam byłá *SkarŻyw* A5v.

Szereg: »przykłađny a cnotliwy« (1): Przerzeczeni zwolennicy mieli też miedzy łobá wftawy przykłađne á cnotliwe/ áby żadny w tym zborze nic włáfnego nie miał *BielKron* 139v.

2. *Cnotliwy, wzorowy, idealny; exemplaris Cn* (20) : *WróbŻołt* A5; Słudzy Boży ku bliźnim máią fie łprawowác zewnętrznym przykłađnym opcowaním/ ku Bogu wnętrznym nabożeńłtwem *Leop* 2.*Cor* 6 *arg*; Márek święty [...] ták był przykłađny/ iż łobie palec wtory wciáł/ áby nie był godzyen káplánem być. *BielKron* 143v; *BielSpr* c; Nad to dzišiefłzych czałow widziem iż náuká kwitnie/ rozumy fie włudziách ośtrzą: ále przykłađnych káplánow y ludzi y plebanow duchownych máłó. *SkarŻyw* A4, A4, 544.

przykłađny w czym (1): Ten [*Jan Kochanowski*] Lácińłki *Maro* grzmotny/ ten iełt Nałó łnádny/ Ten iełt *Flaccus* w obyczáiiách y w wierłzách przykłađny *KlonŻal* B4.

W połączeniach szeregowych (2): *ADryan* był Papiieżem łat trzynáfcie/ ten też nie był połlednieyfłzy od inych dobrych ludzi/ ábowiem był przykłađny/ wczony/ łtały/ cnotliwy *BielKron* 168, 258.

Wyrażenie: »przykłađny(-e) żywot (a. życie)« [*szyk* 3:2] (5): *BielKron* 396v; Biłkup do pewnego kłáłzthoru mnifłzek w Padwi/ dał mnichá/ o ktorego náuce/ y przykłađnym życiu włzytczy ludzie dobrze rozumiełi *GórnDworz* Q2v; *BiałKat* 386; Świecę mu [*chrzczoneму dziecku*] też goráiącá dodawáią/ áby fie światłóści práwey/ to iełt/ Páná Chriłtá/ ktory oświeca káżdego człowieká/ dzierzáłó/ á lámo też wiárą y przykłađnym żywotem świeciłó. *KarnNap* Cv; *SkarŻyw* 388.

Szeregi: »przykłađny i (a) dobry« [*szyk* 2:1] (3): *BielKron* 118v, 396v; Macie iułz okazane ołobi godne [...] Xiędza Iozepha Werefłzinłskiego [...] dobrego aprzikładnego [!] *Kapłana PaprUp* L4.

»nabożny y przykłađny« (1): *WItellianus* s kráin Włółkich był Papiieżem cżternáfcie łat/ był człowiekiem nabożnym y przykłađnym *BielKron* 166v.

»przykłađny i cnot okwity« (1): Żywot dziwnie przykłađny y cnot wólzélákich okwity S. Athánázyułzá: pobudzić wólzélkie łtany do dobrego w Bogu żywotá może *SkarŻyw* 388.

»przykładny i poczciwy« (1): á w tym [*wierze i pokorze*] wyćwiczony/ możesz łye pánu Bogu podobác: poczciwy żywot y przykładny między ludźmi w tobie mnożyć/ y nabożeństwo chrześciánłkie vmocniác [*pokora i wiara*] będą *BiałKat* 386.

»uczony a (i) przykładny« (2): ábowiem máiąc káždy krol tákie ludzi vczone á przykładne závády przed oczymá łwemi/ łácno przez ich przykład [...] będzie odwrocon od łkázy łzkodliwey krolełtwu y iego ofobie. *BielKron* 9, 396v.

3. Sentencjonalny; posługujący się przykładem – formą literacką (3) :

Wyrażenia: »domysł przykładny« (1): Domyłły iego [*Boecjusza*] przykładne. *BielŻyw* 168.

»nauka przykładna« (2): Nauki przykładne iego [*Platona*] te łą. Włzey mądrołci grunt iełt cirpliwołc. Złe obyczáie záváze przekaziá dobre czynienie *BielŻyw* 84; *BielKron* 244.

Cf **NIEPRZYKŁADNY**